

**Дослідження факторів зовнішнього середовища та внутрішньої ситуації
функціонування фармацевтичних підприємств**

Сагайдак-Нікітюк Р.В., Голубцова К.К.

*Національний фармацевтичний університет,
Кафедра менеджменту та публічного адміністрування
(м. Харків, Україна)
golubcova@nuph.edu.ua*

Розвиток фармацевтичної сфери є одним з основних показників стійкого розвитку країни та необхідною умовою підвищення рівня якості життя людини. Вирішення питань трансформації механізмів управління на виробничих підприємствах фармацевтичного сектору мають бути спрямовані на їх адаптацію до мінливого зовнішнього середовища, за умови поєднання економічних інтересів держави, представників бізнесу та суспільства.

Однією з важливих складових маркетингового аналізу є зовнішнє середовище, в якому здійснюється діяльність господарюючого суб'єкту. Воно, в свою чергу, включає макро- і мікросередовище. До складових маркетингового аналізу макросередовища відносяться оцінка демографічних, економічних, соціальних, науково-технічних, політичних, правових і природних умов та культурного середовища [1-2]. В процесі аналізу з'ясовується вплив цих умов на поточну діяльність господарюючих суб'єктів. Стосовно мікросередовища, необхідно дослідити вплив споживачів (клієнтів) лікарських засобів, конкурентів, посередників (оптових фармацевтичних фірм, фармацевтичних дистрибуторів, перевізників та ін.) та постачальників активних фармацевтичних інгредієнтів [1-2].

На думку авторів, SWOT-аналіз потенціалу та тенденцій розвитку виробничих підприємств фармацевтичного сектору України є ефективним інструментом маркетингового аналізу та структурного опису стратегічних характеристик, потенційних можливостей і загроз з боку зовнішнього й внутрішнього ринкового середовища у фармацевтичній сфері (таблиця).

Таблиця

SWOT-аналіз факторів зовнішнього середовища й внутрішньої ситуації щодо тенденцій розвитку підприємств фармацевтичного сектору

Внутрішнє середовище	
Сильні сторони	Слабкі сторони
1	2
<p>Наявність технологічного потенціалу виробничих підприємств фармацевтичного сектору, достатній для виготовлення сучасної фармацевтичної продукції</p> <p>Наявність вітчизняних підприємств, які здатні конкурувати з іноземними фармацевтичними підприємствами</p> <p>Наявність виробничих фармацевтичних підприємств, що займаються впровадженням власних наукових розробок</p> <p>Наявність у низки вітчизняних фармацевтичних підприємств обґрунтованої стратегії розвитку</p>	<p>Вартість кредитних ресурсів в Україні вища за рентабельність</p> <p>Відсутність великих системних інтегрованих структур</p> <p>Високі трансакційні витрати</p> <p>Відтік кваліфікованої робочої сили з України</p> <p>Недостатня присутність українських фармацевтичних виробників на ринках розвинених країн</p> <p>Енерго- та ресурсоемність виробництва фармацевтичної продукції</p> <p>Низька інноваційна активність фармацевтичних підприємств</p>

1	2
Кооперація з іноземними виробниками фармацевтичної продукції Наявність на вітчизняних виробничих фармацевтичних підприємствах провідних фахівців та висококваліфікованих кадрів	
Зовнішнє середовище	
Можливості	Загрози
Зацікавленість у кредитуванні високотехнологічних виробничих фармацевтичних підприємств України з боку іноземних інвесторів Існування проєктів модернізації, реконструкції та технічного переозброєння вітчизняних фармацевтичних підприємств Створення потужних корпорацій з відповідними державними преференціями Поява авторитету та розширення присутності на ринках Європейський Союз, Індії, Китаю, країн Латинської Америки Сприятлива державна політика законодавчої й організаційної підтримки підприємств фармацевтичного сектору України	Недостатність державних заходів для розвитку вітчизняних підприємств фармацевтичного сектору Загальний економічний спад, складна демографічна, суспільно-політична ситуація в Україні та зменшення державного фінансування Збільшення кількості іноземних власників на вітчизняних фармацевтичних підприємствах Існування більш потужних виробників фармацевтичної продукції на світовому ринку Активна діяльність ключових конкурентів: Європейський Союз, Китай, США та ін.

SWOT-аналіз факторів зовнішнього середовища й внутрішньої ситуації щодо тенденцій розвитку виробничих підприємств фармацевтичного сектору дозволяє зробити висновок, що у першу чергу необхідне удосконалення державної політики в сфері розвитку фармацевтичної сфери, створення сприятливих умов та заходів для розвитку фармацевтичних підприємств України. Отже, сьогодні, враховуючи обмеження й негативний вплив зовнішнього середовища, в якому функціонують виробничі підприємства фармацевтичного сектору та базуючись на оцінці досягнутих результатів і недостатньому рівні конкурентоспроможності на світових фармацевтичних ринках, необхідно зосередити увагу на внутрішніх факторах розвитку виробничих фармацевтичних підприємств.

Проведений маркетинговий аналіз тенденцій розвитку виробничих підприємств фармацевтичного сектору дозволив зробити висновок про існування нагальних проблем щодо існуючого стану господарюючих суб'єктів, для яких застосування сучасних інструментів маркетингу відіграє вирішальну роль.

Література

1. Пестун І.В., Мнушко З.М. Стан та перспективи макрооточення на діяльність фармацевтичних організацій в Україні. *Управління, економіка та забезпечення якості в фармації*. 2008. № 1 (1). С. 8-14.

2. Жадько С.В., Слободянюк М.М. Маркетингове й економічне обґрунтування доцільності та ефективності впровадження нових препаратів в товарний асортимент фармацевтичного підприємства. *Ефективність використання маркетингу та логістики фармацевтичними організаціями*. 2008. С. 147-152.